

Bölge asbestten habersiz

Asbestin, akciğer kanseri yaptığı 30-40 yıldan beri biliniyor. Ancak Bölge'de yapılan araştırmalarda halkın bunu bilmediği saptandı

■ BİROL DURU - DIHA

Jeoloji Mühendisleri Odası Bilimsel ve Teknik Kurul Üyesi Dr. Eşref Atabey, Avrupa'nın birçok ülkesinde yasaklanan asbestin, Türkiye'de 1966 yıllarında yasaklanmasına rağmen kullanıldığını ve dış ülkelerden asbestli ürünlerin ülkeye girdiğini kaydederek, Bölge'deki insanın 30 yıldır asbestin kanser yarattığından haberdar olmadığını söyledi.

Dr. Eşref Atabey, asbestin insan sağlığı üzerindeki etkilerini ve bölgedeki asbest kullanım alanlarını anlattı. Bölge'deki asbest oluşumlarının daha çok Maden, Ergani, Çüngüş, Çermik ve Siverek'te yaygın olduğunu ifade eden Atabey, bu yerlerin 1976-78 yıllarında yapılan araştırmalarda kanıtlandığını belirtti. Yörede "Çermik" hastalığı olarak bilinen asbestin insanlara, yerleşim yerlerinin asbest mineralleri olan zemin üzerinde kurulduğuna kaydeden Atabey, insanların asbesti nefes yoluyla aldıklarını belirtti. Atabey, asbestin, damlarda, çatılarda, tozlaşma voluyla alınan ve

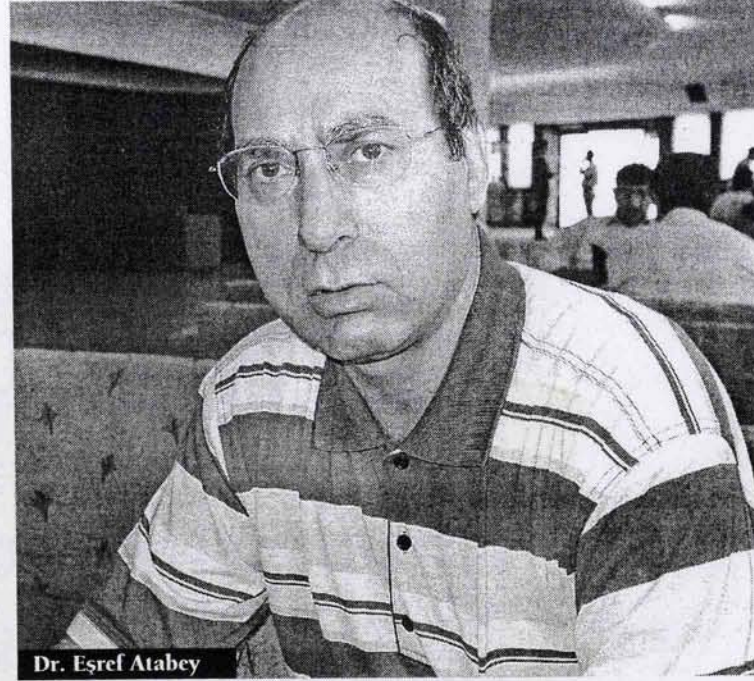
badanalarda kullanılmasıyla insan sağlığını etkilediğini söyleyerek, "Asbestin, akciğer kanseri yaptığı 30-40 yıldan beri biliniyor. Bu bölgede de araştırmalar yapılmış, ama tüm yöre halkı bunu bilmiyor. Bilen kesim de asbesti almışlarsa kansere yakalanma şansı var" diye konuştu.

Asbestli alanı terk edin

Yavaş ilerleyen hastalığın 15-20 yıl gibi bir zamanda kansere dönüştüğünü ve kurtuluşun olmadığına dikkat çekti. Bunu önlemek için asbestli sahayı terk etmek gerektiğini söyleyen Atabey, "Yaşanılan yerde sağlığı etkileyen mineral, kaya grubu varsa buradan taşınmak şart. Bunu devletin yapması gerekiyor. İkinci bir önlem de, devletin bu gibi yerleşim alanlarına izin vermemesi gerekir. Tıbbi jeolojik yönden de toprağın yapısı araştırılmalı. Yeni imar yasasında bunu destekleyici yeni unsurlar var" dedi.

'16 milyon kişi etkilendi'

Türkiye'de 16 milyon kişinin asbestten kaynaklı akciğer

Dr. Eşref Atabey

hastalığı riski altında olduğunu kaydeden Atabey, şöyle devam etti: "Türkiye'de bunu alansal olarak belirtmek çok zor. Ancak, şu söylenebilir; İzmir'den Ağrı'ya giden kuşak boyunca, yani kuzey kuşağı, Güneydoğu Anadolu hat zonu boyunca bir kuşak mevcut. Türkiye'de yaklaşık 16 milyon insan asbestten kaynaklı çevresel kökenli akciğer hastalıkları veya buna bağlı hastalıklarla karşı karşıya" diye konuştu.

Hastalıklar için proje

Türkiye'de asbestli bölgelerin dağılımını ve bu

bölgeler üzerinde yaşayan köyler ve kırsal kesimde yaşayan ne kadar nüfusu etkilediğini ortaya koymak amacıyla 2006 yılı için 4 yıllık bir proje sunduğunu hatırlatan Atabey, "Proje kapsamında çalışmalara başladık. Diğer bilim çevreleriyle ortak yürütülecek projenin bir kısmını 2006-2007 yılları arasında, bir kısmını da 2008-2009 yılında bitirerek, çevresel kökenli kayaç, mineral ve elementlerin insan sağlığını etkileme oranlarını ortaya koymayı amaçlıyoruz" diye konuştu. Projenin ekonomik anlamda büyük katkılar

Asbest nedir?

Bu hammadde piyasada amyant adıyla bilinmektedir. Genel olarak iki ana asbest grubu adı altında adlandırılıyor: Bunlardan birincisi serpantin grubu veya yaygın adıyla Krizotil asbesttir. İkincisi de asbest mineralleri. Bunlar bazil ve ultrabazik kayaçlarda çeşitli tenörlerde bulunur. Dunit ve serpantinlere bağlı krizotil asbest yataklarında işletme tenörü yüzde 3'e kadar inmektedir. Amfibol asbest yataklarında bu oran daha yüksek olup birçok yatakta kayacın yüzde 25'ini asbest lifleri oluşturmaktadır. Lifler kayaç içinde damarlar, bazen tabakalar halinde, çoğu zaman ise stokverk (ağsal) bir durumda ortaya çıkar. Kanse-rojen madde içeren asbest, özellikle insanlar üzerinde ciddi etkiler yaratarak, kansere yo-açabılıyor.

getireceğini belirten Atabey, 2009 yılında tamamlanması planlanan projenin amacını şöyle anlattı: "Amacımız, eğer yerleşim alanlarında oturan zemin içindeki oranları bulabilirsek, ortak bir rapor çıkararak, öneriler doğrultusunda çözümler geliştireceğiz" dedi.